

کنفرانس ملی سیستم‌های اطلاعاتی
دانشکده مدیریت دانشگاه تهران
۵ و ۶ اسفند ۱۳۹۳

مدیریت اطلاعات پژوهشی در سایت‌های شبکه اجتماعی پژوهشی

مرتضی نبی میبیدی

دانشجوی دکتری مدیریت فناوری اطلاعات، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
Nabi@students.irandoc.ac.ir

مجید نبوی

دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
M.Nabavi@students.irandoc.ac.ir

چکیده: رشد فزاینده سایت‌های شبکه اجتماعی تخصصی پژوهشی یا دانشگاهی مانند ریسرچ‌گیت قلمروی آنها را به حوزه مدیریت اطلاعات پژوهشی گسترانده است. گونه رسمی‌تر این سامانه‌های اطلاعاتی، سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی جاری هستند. تفاوت اصلی سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی جاری و سایت‌های شبکه اجتماعی میزان رسمی بودن آنها است. در واقع، ذینفع اصلی سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی جاری نهادهای تصمیم‌گیر دولتی هستند که براساس اطلاعات پژوهشی کامل و رسمی می‌توانند تصمیم‌گیری‌های کلان پژوهشی انجام دهند. با توجه به غیررسمی بودن سایت‌های شبکه اجتماعی، تاکنون به نقش آن‌ها در فرایند مدیریت اطلاعات پژوهشی کمتر توجه شده است. البته همین موضوع فرصت بزرگی را برای سازمان‌ها در جهت استفاده از این سایت‌ها به عنوان منبعی برای دسترسی به اطلاعات پژوهشی مورد نیاز خود فراهم می‌سازد. اکنون این مسئله پیش می‌آید که سایت‌های شبکه اجتماعی پژوهشی تا چه اندازه می‌توانند نیاز این گونه سازمان‌ها را تأمین کنند. بنابراین هدف این پژوهش، بررسی کارکرد این گونه سایت‌ها برای تأمین نیاز اطلاعاتی پژوهشی سازمانی است. با توجه به این که سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی جاری در بافتی رسمی برای پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی سازمانی و همچنین ملی، و به‌صورت کلی مدیریت اطلاعات پژوهشی، ایجاد گردیده‌اند. از این رو در پژوهش حاضر ابتدا کارکردها و خروجی‌های مورد انتظار این سامانه‌ها به عنوان نیازهای اطلاعاتی پژوهشی سازمانی شناسایی شده است. سپس، اqlام اطلاعاتی را که می‌توان از ریسرچ‌گیت (به عنوان مورد مطالعه) برای یک مؤسسه پژوهشی نمونه (در این پژوهش، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران) استخراج کرد، بررسی شده و در نهایت، کارکرد شبکه اجتماعی پژوهشی ریسرچ‌گیت در پاسخ به نیازهای اطلاعاتی پژوهشی سازمانی مورد تحلیل قرار گرفته است. با توجه به بررسی‌های انجام شده، می‌توان گفت سایت‌های شبکه اجتماعی پژوهشی به خاطر ماهیت غیر رسمی خود، به‌روز نبودن برخی از شاخص‌ها، و وجود محدودیت‌هایی در تنظیم گزارش‌ها نمی‌توانند در حال حاضر جایگزین سامانه‌های مدیریت اطلاعات پژوهشی جاری شوند، هر چند می‌توان از آن‌ها به‌عنوان سامانه‌های مکمل سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی جاری استفاده کرد. البته اگر محدودیت‌ها و چالش‌های اشاره شده رفع گردند، سایت‌های شبکه اجتماعی پژوهشی تا اندازه‌ای می‌توانند برای تأمین نیازهای اطلاعاتی سازمانی به کار گرفته شوند.

واژه‌های کلیدی: سایت‌های شبکه اجتماعی پژوهشی، ریسرچ‌گیت، سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی جاری، مدیریت اطلاعات پژوهشی

مقدمه

آگاهی از فعالیتهای پژوهشی در سطح سازمان و کشور بر سازوکار پژوهش مانند تعیین اولویتها، ارزیابی عملکرد، و بروندهای پژوهش مؤثر است. بدین منظور، از دهه ۱۹۶۰ سامانههای اطلاعاتی پژوهشی به صورت خاص برای مدیریت پژوهش مورد استفاده قرار گرفتهاند (جفری و اسرسون، ۲۰۰۹). سامانههای اطلاعاتی پژوهشی جاری به هرگونه ابزار اطلاعاتی که در راستای ارائه دسترسی و اشاعه اطلاعات پژوهشی است اطلاق می شود (یوروکریس، ۲۰۱۰). با این حال، یکی از چالشهای بزرگ پیش روی این سامانهها، هزینههای پیاده سازی و نگهداری آنها است. از سوی دیگر رشد فزاینده سایت های شبکه اجتماعی، قلمروی آنها را به زمینه های علمی و پژوهشی گسترانده است. همین نفوذ به این حوزه ها، شکل گیری پلتفرم های تازه ای را برای مدیریت اطلاعات پژوهشی رقم زده است. با این حال، پینتو، سیمونز، و آمارال (۲۰۱۴) اشاره می کنند که سامانه های اطلاعاتی پژوهشی جاری را نباید با برخی از سامانه های موجود در زمینه اطلاعات پژوهشی که تحت عنوان ابزارهای شبکه سازی اجتماعی^۱ شناخته می شوند، اشتباه گرفت. نمونه ای از این سامانه ها لینکداین^۲، ریسرچ گیت^۳، آی ام ریسرچر^۴، یا آکادمیادات اجو^۵ هستند. اگر به این دو گونه سامانه نگاه کرد می توان متوجه شد که هر دو اطلاعات پژوهشی را با سطوح جزئیات مختلف به نوعی پردازش و اشاعه می دهند. اما شبکه های اجتماعی دربردارنده کارکردهایی هستند که بیشتر مناسب گروه های بحث، تبادل پیام، سرگرمی، و ایجاد پیوند میان اعضا است و جنبه داوطلبانه داشته و بسیار غیر رسمی هستند.

ویژگی های بیان شده درباره سایت های شبکه اجتماعی پژوهشی، عدم کفایت آنها را در عرصه تصمیم گیری های پژوهشی کلان ملی آشکار می سازد. با این حال، در سطح خردتر مانند یک سازمان و فرد، این سایت ها ویژگی هایی دارند که می توان از آنها به خوبی استفاده کرد. در سطح سازمانی، سامانه اطلاعاتی پژوهشی جاری ابزاری برای سیاست گذاری، ارزیابی پژوهش بر اساس برون داده ها، ثبت فعالیتهای پژوهشی و بروندها است، در طراحی پروژه کمک می کند، و گزارشی رسمی در زمینه پژوهش های در حال انجام ارائه می دهد. برای اشخاص حقیقی سامانه های اطلاعاتی پژوهشی جاری ابزاری ضروری برای ارزیابی فرصت های موجود برای حمایت مالی از پژوهش، پرهیز از دوباره کاری در امر پژوهش، و تحلیل روندها بوده و پیوندها و ارجاعاتی به انتشارات تمام متن یا چندرسانه ای علمی دارد و از آن می توان برای مشخص نمودن قراردادهای یا شبکه ها استفاده کرده و بازارهای جدید را برای فرآورده های پژوهشی مشخص نمود (یوروکریس، ۲۰۱۰). در این ارتباط، موضوع کاربرد سایت های شبکه اجتماعی پژوهشی در مدیریت اطلاعات پژوهشی سازمانی از دو دیدگاه اهمیت می یابد. نخست این که، به طور کلی، استفاده از سایت های شبکه اجتماعی برای کاربران، آزاد و بدون هرگونه محدودیت جدی است. دوم، مدیر یک سازمان توانایی کنترل و نظارت بیشتری بر روی ورودی های پژوهشگران مجموعه خود به دلیل تعداد کمتر پژوهشگران دارد. این دو نکته، امکان استفاده از سایت های شبکه اجتماعی پژوهشی مانند ریسرچ گیت را به عنوان ابزاری برای مدیریت اطلاعات پژوهشی سازمانی فراهم می سازد. اما اکنون این پرسش مهم مطرح می شود که این سایت ها تا چه اندازه توانایی تأمین نیازهای اطلاعاتی پژوهشی سازمانی را دارند؟ بنابراین هدف اصلی این پژوهش، بررسی اطلاعاتی است که می توان از یک سایت شبکه اجتماعی جهت تأمین نیازهای اطلاعاتی مربوط به تصمیم گیری های پژوهشی استخراج کرد.

در راستای برآورده کردن هدف پژوهش، مقاله بدین شکل سازماندهی شده است: ابتدا به معرفی سایت های شبکه اجتماعی و سامانه های اطلاعاتی پژوهشی، و همچنین کارکردهای آنها پرداخته می شود. سپس، موردهای پژوهش معرفی می شوند. در گام

¹ Social networking tools

² LinkedIn

³ ResearchGate

⁴ iamResearcher

⁵ Academia.edu

بعدی اقلام اطلاعاتی سازمانی سایت ریسرچ گیت استخراج می‌شوند و در نهایت، محدودیت‌ها و چالش‌های این سایت در زمینه تأمین نیاز اطلاعاتی سازمانی مورد بررسی و تحلیل قرار می‌گیرند.

پیشینه پژوهش

تاکنون پژوهش‌های قابل توجهی در زمینه شبکه‌های اجتماعی و همچنین سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی انجام شده است. در ادامه به معرفی ویژگی‌ها و کارکردهای هر کدام از سامانه‌های اطلاعاتی بیان شده با توجه به نوشته‌های علمی پرداخته می‌شود.

سایت‌های شبکه اجتماعی. شبکه‌های اجتماعی یکی از فناوری‌های کلیدی وب ۲ هستند. داوسون این شبکه‌ها را به صورت جوامع برخطی که در آن افراد می‌توانند به ایجاد پروفایل و اشتراک اطلاعات میان دوستانشان پردازند معرفی کرده و از فیس‌بوک^۱ و مای‌اسپیس^۲ به عنوان سرشناس‌ترین‌ها در این زمینه یاد کرده است (داوسون، ۲۰۰۹). سایت‌های شبکه اجتماعی^۳ این اجازه را به کاربران می‌دهند تا برای خود پروفایل بسازند و از این طریق شبکه اجتماعی برخط^۴ خود را گسترش دهند (زاهاری و پارد، ۲۰۱۲). بنابراین می‌توان گفت که شبکه‌های اجتماعی برخط، دنباله^۵ شبکه‌های اجتماعی سنتی بر روی اینترنت هستند (لی و چن، ۲۰۱۱) و در این میان، سایت‌های شبکه اجتماعی، فضایی را به منظور گسترش شبکه اجتماعی برخط برای کاربران خود فراهم می‌سازند.

با پیشرفت و توسعه این شبکه‌ها، گروه‌هایی از توسعه‌دهندگان به سمت ایجاد شبکه‌های تخصصی‌تر رفته‌اند تا کاربران با علایق تخصصی در این شبکه‌ها مشارکت نمایند. در این میان، پژوهشگران و دانشگاهیان نیز سعی بر ایجاد چنین شبکه‌های اجتماعی کرده‌اند؛ ریسرچ گیت^۶ از این گونه سایت‌های شبکه اجتماعی است.

به طور کلی، گروه‌های گوناگونی از این شبکه‌ها استفاده می‌کنند. دو گروهی که بیشتر در این پژوهش مورد توجه است، کاربران انفرادی و دولت هستند. هر کدام از این گروه‌ها دلیل و نوع استفاده‌های ویژه‌ای را از شبکه‌های اجتماعی دارند، که عبارت‌اند از (کیم، جئونگ، و لی، ۲۰۱۰):

کاربران انفرادی:

- ابزار جدید ارتباطی
- منبع جدید دانش
- مشارکت در گروه‌های منافع خاص^۷ برخط
- منبع جدید سرگرمی
- محلی جدید برای ابراز وجود^۸
- کتابچه راهنمای^۹ برخط مردم
- و ...

دولت:

- فرمانش^{۱۰}

^۱ Facebook

^۲ Myspace

^۳ Social network sites

^۴ online

^۵ extension

^۶ ResearchGate

^۷ special interest groups

^۸ self expression

^۹ online directories

^{۱۰} governance

- اجرای قانون^۱
- مبارزات انتخاباتی^۲
- اقدامات قانونی^۳

سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی. پیش از پرداختن به بحث سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی، لازم است بدانیم که اطلاعات پژوهشی چه نوع اطلاعاتی هستند. اطلاعات پژوهشی داده‌هایی در مورد طرح‌های پژوهشی، سازمان‌های پژوهشی، پژوهشگران، یا خروجی‌های پژوهش مانند انتشارات یا پروانه‌های ثبت اختراع^۴ هستند. این داده‌ها در وب پراکنده‌اند و به‌طور معمول در صفحه‌های وب سازمان‌ها و صفحه‌های شخصی اشخاص یا در پایگاه‌های اطلاعاتی نیمه‌آزاد^۵ و سامانه‌های اطلاعاتی قرار دارند. در مقابل حجم انبوهی از اطلاعات بدون ساختار، میزان داده‌های دارای ساختار محدود است و اغلب ساختارهای موجود نیز منحصر به فرد و یا کمتر شناخته شده هستند. این اطلاعات پژوهشی برای تمامی ذی‌نفعان علمی در راستای اکتشاف و سنجش پژوهش‌ها؛ طرح‌ریزی و شروع طرح پژوهشی؛ و ارزیابی و مستندسازی فعالیت‌های پژوهشی مورد نیاز است. ذی‌نفعان اطلاعات پژوهشی، پژوهشگران، مدیران و مسئولان پژوهش، سیاست‌گذاران، شوراهای پژوهشی، سازمان‌های متولی انتقال فناوری، و رسانه‌ها و عامه مردم هستند. به‌طور ایده‌آل، اطلاعات پژوهشی باید یک‌دست، به‌روز، و به‌صورت آزاد در دسترس ارائه شوند. با این حال، هم اکنون داده‌های پژوهشی در وب‌سایت‌های سازمانی و شخصی، در سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی و پروژه‌ها، و پایگاه‌های اطلاعاتی که توسط ارائه‌دهندگان دیگر مانند الزویر طراحی و ارائه می‌شوند پراکنده شده، و ساختارهای مختلف دارند (بلومل و همکاران، ۲۰۱۴).

آگاهی از فعالیت پژوهشی در یک کشور ممکن است بر سازوکار پژوهش مانند تعیین اولویت‌ها و تأمین منابع کشوری دیگر هم تأثیر بگذارد. از این رو، نیازمند اشتراک چنین اطلاعاتی در میان کشورها یا حتی عوامل سرمایه‌گذار گوناگون در یک کشور هستیم. اطلاعات پژوهشی توسط پژوهشگران (برای یافتن همکاران، دنبال کردن رقیبان، و برقراری همکاری علمی)؛ مدیران پژوهش (برای ارزیابی عملکرد و خروجی‌های پژوهش و یافتن داورانی برای بررسی پیشنهادها؛ پژوهشی)؛ تنظیم‌کنندگان سازوکار پژوهش (برای تعیین اولویت‌ها و تأمین منابع در مقایسه با سایر کشورها)؛ ویراستاران متون علمی منتشر شده (برای یافتن داوران و نویسندگان بالقوه)؛ واسطه‌ها یا دلالان^۶ (برای یافتن محصولات و ایده‌هایی که قابلیت پیشرفت و تکمیل دانش یا فناوری را داشته و منجر به ایجاد ثروت شود)؛ رسانه‌ها (برای انتقال نتایج تحقیق و توسعه در بافت اجتماعی-اقتصادی)؛ و عامه مردم (درجهت علاقمندی‌شان) مورد استفاده قرار می‌گیرد. ما اطلاعات پژوهشی را به عنوان یک واسطه بین علم و جامعه در نظر گرفته و از این رو آن را یک وسیله قدرتمند برای حکومت می‌دانیم. اطلاعات پژوهشی با داشتن چنین اهمیتی باید با دقت گردآوری شده و به‌صورت نظام‌مند محافظت شوند تا در حمایت جامعه و افراد آن تأثیر بگذارند (جوگ^۷، ۲۰۱۰). سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی یکی از ابزارهایی است که به این جریان کمک می‌کند.

سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی جاری به هرگونه ابزار اطلاعاتی که در راستای ارائه دسترسی و اشاعه اطلاعات پژوهشی بکار گرفته شود اطلاق می‌شود. هر سامانه اطلاعاتی پژوهشی جاری متشکل از یک مدل داده‌ای^{۱۰} توصیف‌کننده اقلام مورد توجه در

¹ law enforcement

² election campaign

³ legal proceedings

⁴ patent

⁵ Semi-open

⁶ Blumel

⁷ broker

⁸ Socio economic

⁹ Joerg

¹⁰ Data model

پژوهش و توسعه و همچنین ابزار یا مجموعه ابزارهایی برای مدیریت داده‌ها است. هدف سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی جاری کمک به کاربران در ثبت، گزارش‌گیری، و تصمیم‌گیری در زمینه فرایند پژوهش است. در مرحله برنامه‌ریزی نیز سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی جاری در زمینه تخصیص بودجه، ارزیابی پژوهش‌ها، اجرای پژوهش‌ها، ایجاد نتایج، ارزیابی نتایج، یا انتقال فناوری به کاربران کمک می‌کنند (یوروکریس، ۲۰۱۰). امروزه تعداد زیادی از این سامانه‌ها در اینترنت وجود دارند که از عنوان پایگاه‌های اطلاعاتی پژوهشی برای معرفی خود استفاده می‌کنند. اما در این پژوهش منظور از این سامانه‌ها، سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی یکپارچه هستند که در سطح بین‌المللی با عنوان سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی جاری شناخته می‌شوند. این سامانه‌ها در ابتدا یک پایگاه اطلاعاتی و یک سامانه گزارش‌گیری هستند که یک سازمان را قادر می‌سازد تا فعالیت‌های پژوهشی خود را رصد و مستند نموده و از آن برای ارزیابی و توسعه آتی بهره‌گیرند. بیشترین تمرکز در این سامانه‌ها بر روی ایجاد مجموعه‌ای باکیفیت از ابرداده‌ها^۱ است. در این سامانه‌ها خدمات ارزش افزوده نیز مانند پورتال‌های پژوهشی ارائه می‌شوند (بنوکه^۲ و همکاران، ۲۰۱۴). کاربردهای سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی جاری در سطح سازمانی عبارت‌اند از (یوروکریس، ۲۰۱۰):

- مستندسازی فعالیت‌ها و بروندهای پژوهشی؛
 - ارزیابی پژوهش براساس بروندها؛
 - سیاست‌گذاری در زمینه پژوهشی؛
 - کمک در برنامه‌ریزی پروژه؛
 - گزارش رسمی درباره پژوهش‌های در جریان؛ و ...
- و بروندهای این سامانه شامل موارد زیر است (یوروکریس، ۲۰۱۰):
- رزومه پژوهشگران؛
 - اطلاعات مدیریتی؛
 - گزارش‌های سرمایه‌گذاران؛
 - کتاب‌شناسی پژوهش؛
 - گزارش‌های برونداد با هدف تجاری؛ و ...

یکی از مهم‌ترین مقالاتی که ارتباط سایت‌های شبکه اجتماعی پژوهشی و سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی را برقرار ساخته است، مقاله بیتنر و مولر^۳ (۲۰۱۱) است. این دو نویسنده اشاره می‌کنند که به خاطر ماهیت رسمی سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی و ماهیت غیر رسمی داده‌های پایگاه شبکه اجتماعی، ترکیب این دو با شکست همراه است. البته، درست است که ترکیب امکان‌پذیر نیست ولی هر دو می‌توانند در کنار هم استفاده شوند.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر با رویکردی کیفی و با روش مطالعه موردی انجام شده است. به‌طوری که در ابتدا کارکردها و خروجی‌های کلی مورد انتظار سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی جاری استخراج شده، سپس چگونگی تحقق این کارکردها در مورد پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران در سایت شبکه اجتماعی ریسرچ‌گیت (به عنوان مورد) بررسی شده است. موردهای پژوهش در ادامه معرفی شده‌اند.

معرفی سایت شبکه اجتماعی ریسرچ‌گیت. ریسرچ‌گیت یک سایت شبکه اجتماعی تخصصی در حوزه پژوهشی است که در سال ۲۰۰۸ راه‌اندازی شده است. ادعا شده است که مخاطبان اصلی آن دانشمندان هستند. انگیزه اصلی برای ایجاد این سایت،

¹ metadata

² Beucke

³ Bittner & Müller

همکاری با دوست یا همکار در آن سوی دنیا است. این سایت توسط دو پزشک به نام‌های ایجاد مدیش^۱ و سورن هافمایر^۲، و یک یک متخصص علوم کامپیوتر با نام هرست فیکنشر^۳ ایجاد شده است (ریسرچ‌گیت، ۲۰۱۴).

این پایگاه مشهور به این دلیل انتخاب شده است که طبق آمار پایگاه الکسا بیش از چهار درصد اعضای آن ایرانی هستند (الکسا، ۲۰۱۴). از نظر میزان بازدیدکننده، ایران پس از کشورهای ایالات متحده، هند، و انگلستان در جایگاه چهارم قرار گرفته است. همچنین دلیل دیگر این است که اجازه دسترسی به برخی از اطلاعات آماری تجمیعی مؤسسه‌ها و سازمان‌ها را هم می‌دهد. **پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات.** پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران سازمانی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری است. هدف از ایجاد این مرکز برآورده ساختن بخشی از نیازهای کشور در حوزه علوم و فناوری اطلاعات، و مدیریت مدارک علمی است. برخی از اهداف این پژوهشگاه عبارت‌اند از (پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، ۱۳۹۲):

- توسعه و گسترش پژوهش در زمینه علوم و فناوری اطلاعات، مدیریت دانش، و جامعه اطلاعاتی،
- دستیابی به علوم و فناوری‌های نوین در زمینه‌های یاد شده،
- تجاری‌سازی دست‌آوردهای پژوهشی،
- گسترش و ارائه خدمات مدیریت دانش، مدیریت اطلاعات، و اطلاع‌رسانی اطلاعات علم و فناوری، و
- عمومی‌سازی کاربرد فناوری اطلاعات، و اطلاعات علمی و فناورانه.

هدف از انتخاب پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران در پژوهش حاضر، شکل سازمانی آن و همچنین دخیل بودن پژوهشگاه در امر پژوهش است. از سوی دیگر نویسندگان مقاله حاضر از دانشجویان این پژوهشگاه هستند و آشنایی بیشتری با اطلاعات پژوهشی سازمان دارند. بنابراین مناسب به نظر می‌رسید، این پژوهشگاه به عنوان مورد مطالعه انتخاب و تحلیل شود.

یافته‌های پژوهش

برای بررسی کارکرد سایت شبکه اجتماعی پژوهشی در تأمین نیازهای پژوهشی سازمانی، ابتدا باید اقلام اطلاعاتی را که می‌توان از ریسرچ‌گیت (به عنوان مورد مطالعه) استخراج شود بررسی کرد. همچنین باید وضعیت آماری این اقلام در مورد پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات (به عنوان سازمان پژوهشی) مشخص شود. در جدول یک فهرست اقلام اطلاعاتی موجود در ریسرچ‌گیت و وضعیت آنها در پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات مشاهده می‌شود.

جدول ۱. لیست اقلام اطلاعاتی موجود در ریسرچ‌گیت

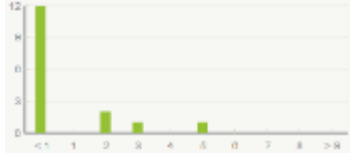
نام صفحه	قلم اطلاعاتی	توضیحات	وضعیت پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ^۴	چالش/محدودیت
مرور کلی	تعداد اعضا و نمایش آنها		۲۲ عضو	چالش: تمام پژوهشگران سازمان در ریسرچ‌گیت حضور ندارند.

^۱ Ijad Madisch

^۲ Sören Hofmayer

^۳ Horst Fickenscher

^۴ این اطلاعات در زمان انجام این پژوهش یعنی تاریخ دی‌ماه ۱۳۹۳ استخراج شده است.

	این امتیاز شهرت و تأثیر پژوهشگر را براساس چگونگی دریافت کار وی توسط همتران فرد می‌سنجد.	آر جی اسکور کل ^۱	
محدودیت: ۱. آمار با توجه به اطلاعات تاریخی است که در پایگاه اطلاعاتی ریسرچ گیت وجود دارد. ۲. اطلاعات با اطلاعات تک تک اعضا همخوانی ندارد.	به آن عددی اختصاص داده نشده است.	ضریب تأثیر کل ^۲	
	– راهکاری برای انجام پروژه‌های مشارکتی میان پژوهشگران	تعریف پروژه مشارکتی سازمانی	
	– مروری بر کل انتشارات اعضای سازمان	تاریخچه انتشارات	
محدودیت: مشاهده آمار هفته گذشته و نداشتن تنظیماتی در این زمینه	مقاله‌ای با ۲۸ بار دانلود، برترین مقاله هفته گذشته بوده است.	برترین انتشارات هفته گذشته براساس دانلودها	
	دو مؤسسه برتر، دانشگاه شفیلد و دانشگاه تربیت مدرس است.	برترین مؤسسات همکار (همراه با نقشه بصری)	
		اطلاعات کلی سازمان	شامل آدرس، رئیس، سایت، تلفن، و فاکس
	 با توجه به این نمودار، ۱۲ پژوهشگر امتیازی میان صفر تا یک دارند.	توزیع آر جی اسکور	
چالش: افراد می‌توانند هر اثری را وارد پروفایل خود سازند. میزان اعتبار این منابع مشخص نیست.	–	فعالیت افراد براساس آثار منتشرشده	مشاهده کلیه فعالیت‌های افراد
	تعداد دانلودهای سه مقاله نخست در هفته گذشته به ترتیب ۲۸، ۸ و ۵ است.	بالاترین انتشارات هفته گذشته براساس دانلودها	

^۱ Total RG Score^۲ Total Impact Pts^۳ contributions

دپارتمان	اطلاعات آماری هر مؤسسه	همان اطلاعاتی را می‌دهد که در مورد کل مؤسسه ارائه شد.	-	
اعضا	اعضای سازمان	شامل نمایش آرجی اسکور و ضریب تأثیر هر کدام از اعضا	-	
وضعیت اعضا	وضعیت دانلودهای انتشارات در هفته گذشته	نمایش وضعیت کلی سازمان، بالاترین کشورهای دانلودکننده، بالاترین مؤسسات دانلودکننده، بالاترین انتشارات هفته گذشته براساس تعداد دانلود، اعضای برجسته براساس تعداد دانلودها	 - آمار دانلودی هفت هفته گذشته پژوهشگاه نمایش داده شده است که در هفته گذشته ۸۴ بوده است. - بالاترین آمار دانلود از کشور آمریکا با ۲۶ بار دانلود است. - بالاترین آمار مربوط به مؤسسه دانلودکننده مربوط به دانشگاه امیرکبیر است.	
	وضعیت نمایش انتشارات در هفته گذشته	نمایش وضعیت کلی سازمان، بالاترین کشورهای مشاهدهکننده، بالاترین مؤسسات مشاهدهکننده، بالاترین انتشارات هفته گذشته براساس تعداد نمایش، اعضای برجسته براساس تعداد نمایش	 - آمار نمایش هفت هفته گذشته پژوهشگاه نمایش داده شده است که در هفته گذشته ۷۱ بوده است. - بالاترین آمار مشاهدهکننده از کشور آمریکا با ۳۳ بار نمایش است. - بالاترین آمار مشاهده از مؤسسه، مربوط به پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات و علامه طباطبایی است.	

همان‌طور که در جدول یک مشخص شده است، اطلاعات آماری گوناگونی را می‌توان از سایت ریسرچ گیت براساس آر جی اسکور، ضریب تأثیر، تعداد دانلودها، تعداد نمایش‌ها، برترین مؤسسات همکار، و ... استخراج کرد. با این حال، محدودیت‌ها و چالش‌هایی به همراه دارند که می‌توانند ارزش اطلاعات استخراجی از سایت را کاهش دهند. منظور از چالش‌ها، مواردی است که توسط سازمان قابل حل است و منظور از محدودیت‌ها، محدودیت‌های اعمال شده توسط ریسرچ گیت است. در ادامه به آنها اشاره می‌شود:

• چالش‌ها:

- تمامی افراد سازمان در سایت حضور ندارند.
- افراد اطلاعات خود را به طور کامل وارد نمی‌کنند.

- افراد می‌توانند هر منبع علمی خود را وارد سایت کنند. البته در سایت تلاش شده است با افزودن ضریب تأثیر، منابع آی. آس. آی. مشخص شوند ولی در حال حاضر مشکل این است که ضریب تأثیر چندان بروز نیست. همچنین، با توجه به شاخص‌های آیین‌نامه‌ای مربوط به امتیازات علمی، این منابع کافی نیستند.
- محدودیت‌های سایت:
 - اطلاعات پژوهشی سازمان برای همگان در دسترس است.
 - ریسرچ‌گیت برخی از اطلاعات آماری را تنها براساس آمار هفته گذشته نمایش می‌دهد و امکان تنظیم بازه زمانی وجود ندارد (البته در نسخه آزادی که مورد بررسی قرار گرفت).
- اکنون باید بررسی شود که اقلام اطلاعاتی سایت تا چه میزان با خروجی‌های موردانتظار سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی به عنوان نیازهای اطلاعاتی پژوهشی سازمان مطابقت دارند. این بررسی در ادامه آمده است:
- رزومه پژوهشگران:
 - در ریسرچ‌گیت، پژوهشگران می‌توانند پروفایلی را برای خود ایجاد کنند که نقش رزومه وی را دارد. این پروفایل به طور کلی شامل موقعیت فرد، مهارت‌ها و تخصص‌ها، موضوعات مورد علاقه، تجربه پژوهش، تجربه تدریس، سابقه تحصیلی، جوایز و افتخارات، اطلاعات تماس، و ... است. این پروفایل چند مزیت را هم به همراه دارد. نخست این که، مهارت‌ها و تخصص‌های فرد می‌تواند توسط همتران وی تصدیق شود. دوم این که، امتیاز مشارکت و دانش‌افزایی فرد توسط آر جی اسکور مشخص است و هر سازمان می‌تواند با توجه به این امتیاز جایگاه پژوهشگر را در جامعه علمی ریسرچ‌گیت بسنجد.
- اطلاعات مدیریتی:
 - همان‌طور که در جدول یک مشاهده می‌شود اطلاعاتی را مانند آر. جی. اسکور کل، ضریب تأثیر کل، برترین مقالات براساس تعداد داندلورها و نمایش‌ها، برترین مؤسسات همکار، برترین پژوهشگران، و ... می‌توان استخراج کند. البته مهمترین موضوعی که این گزارش را محدود می‌کند این است که گزارش‌ها قابلیت تنظیم ندارند. این موضوع ارزش آنها را برای گزارش‌گیری کاهش می‌دهد. البته در این مقاله تنها نسخه آزاد گزارش‌گیری ریسرچ‌گیت بررسی شد و ممکن است در برنامه‌های آینده این سایت امکان گزارش‌گیری‌های مدیریتی با پیشنهاد ویژه ارائه شود.
- گزارش‌های سرمایه‌گذاران:
 - سرمایه‌گذاران در ریسرچ‌گیت می‌توانند رزومه پژوهشگران سازمان را بررسی کنند، با مهارت‌ها، تخصص‌ها، و آثار منتشرشده فرد آشنا شوند. همچنین امتیاز آر جی اسکور پژوهشگران را بررسی کنند و براساس آن تصمیماتی در رابطه با همکاری با وی پیشنهاد دهند. همچنین این سرمایه‌گذاران محدود به داخل سازمان هم نیستند.
- کتاب‌شناسی پژوهش:
 - انتشارات هر پژوهشگر سازمان در ریسرچ‌گیت مشخص است. اطلاعات هر منبع همچنین شامل استنادات فرد و مقالات استناد کرده به آن است. این بخش می‌تواند به صورت خودکار و همچنین توسط پژوهشگر روزرسانی شود. البته محدودیت سایت این است که هنوز اطلاعات آن کامل نیست.
- گزارش‌های برون‌داد با هدف تجاری:
 - به دلیل این که اطلاعات مالی پروژه‌ها در این سایت وارد نمی‌شوند بنابراین امکان گرفتن گزارش تجاری در این سایت موجود نیست.

به طور کلی می‌توان گفت که سایت شبکه اجتماعی پژوهشی ریسرچ‌گیت می‌تواند فرصت‌های بالقوه‌ای را برای سازمان‌ها در زمینه تأمین نیازمندی‌های اطلاعاتی فراهم سازد. با این حال، همان‌طور که اشاره شد محدودیت‌ها و چالش‌هایی وجود دارند که باید به آنها توجه شود و همین محدودیت‌ها و چالش‌ها در صورتی که راهکارهایی برای آنها اندیشیده نشود می‌تواند ارزش اطلاعات استخراجی را کاهش دهند.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

هدف این پژوهش، بررسی تحقق کارکردهای سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی در سایت‌های شبکه اجتماعی پژوهشی است. بدین منظور، اقلام اطلاعاتی یک سایت شبکه اجتماعی پژوهشی مانند ریسرچ‌گیت جهت تأمین نیازهای اطلاعاتی مربوط به تصمیم‌گیری‌های پژوهشی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج این بررسی نشان داد که به طور کلی سایت شبکه اجتماعی پژوهشی ریسرچ‌گیت می‌تواند فرصت‌های بالقوه‌ای را برای سازمان‌ها در زمینه تأمین نیازمندی‌های اطلاعاتی فراهم می‌سازد. با این حال، محدودیت‌ها و چالش‌هایی وجود دارند که اگر راهکارهایی برای آنها اندیشیده نشود می‌تواند ارزش اطلاعات استخراجی را کاهش دهند.

به طور کلی می‌توان گفت که اگر بخواهیم ابزارهای موجود برای گزارش‌گیری از عرصه علم و فناوری را به لحاظ میزان رسمی بودن بر روی یک طیف قرار داد متوجه خواهیم شد که سامانه‌های اطلاعات پژوهشی جاری در یک سر طیف و شبکه‌های اجتماعی پژوهشی در سر دیگر آن قرار دارند. ماهیت اطلاعات وارد شده در سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی جاری بسیار دقیق و رسمی است چرا که پیش‌فرض استفاده از چنین سامانه‌هایی در سازمان‌ها این است که از آنها به‌عنوان ابزاری برای پایش وضعیت علم و فناوری، و پژوهش در کشور استفاده شده و تصمیمات مناسب در زمینه‌های گوناگون از جمله تعیین میزان بودجه پژوهشی هر سازمان، اتخاذ شود. برخلاف سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی جاری، ورود و ثبت اطلاعات موجودیت‌های گوناگون عرصه پژوهش در شبکه‌های اجتماعی پژوهشی، ماهیتی اختیاری دارد. به‌صورتی که هر فرد یا سازمان به‌صورت داوطلبانه می‌تواند صفحه‌ای برای خود در این شبکه‌ها ایجاد نماید. این شبکه‌ها با اینکه ماهیتی غیر رسمی دارند، ولی می‌توانند به عنوان ابزار خوبی برای پایش عرصه پژوهش معرفی شوند. برخی از امکاناتی که در شبکه‌های اجتماعی پژوهشی ارائه می‌شوند در سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی جاری وجود ندارند، برای نمونه بسیاری از پژوهشگران متن کامل مقالات خود را در این شبکه‌ها بارگذاری می‌کنند و پژوهشگران دیگر به راحتی می‌توانند به آن‌ها دست یابند، در حالی که در سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی تنها دسترسی به اطلاعات کتاب‌شناختی منابع مقدور است. با توجه به ماهیت غیر رسمی اطلاعات در سایت‌های شبکه اجتماعی پژوهشی و عدم ضرورت عضویت و مشارکت تمامی پژوهشگران سازمان در این شبکه‌ها، می‌توان گفت که این شبکه‌ها نمی‌توانند جایگزین سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی باشند، ولی از آنجایی که دسترسی به این شبکه‌ها رایگان بوده و همچنین این شبکه‌های اجتماعی کارکردها و خدمات قابل توجهی را در اختیار جامعه پژوهشی و همچنین سیاست‌گذاران در جامعه قرار می‌دهند، می‌توان از آن‌ها در کنار سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی بهره برد. در این راستا آگاهی‌رسانی و همچنین تشویق پژوهشگران شاغل در سازمان‌ها برای عضویت و مشارکت در سایت‌های شبکه اجتماعی پژوهشی، افزون بر این که می‌تواند ابزار کارآمدی در راستای مدیریت اطلاعات پژوهشی در سازمان‌ها و همچنین در سطح ملی باشد، شاخصی نیز برای معرفی پژوهشگران و همچنین وضعیت تولیدات علمی کشور در سطح جهان نیز هست. البته پیش از آن که این سایت‌ها بتوانند برای مدیریت اطلاعات پژوهشی استفاده شوند باید محدودیت‌هایی مانند بروز نبودن برخی از اطلاعات و نداشتن تنظیماتی برای بازه گزارش‌گیری و همچنین، چالش‌هایی مانند عضو نبودن تمام افراد سازمان، تشخیص میزان اعتبار منابع ورودی افراد، و ... را مورد توجه قرار داد. در واقع، در صورتی که سیاست‌گذاری مناسبی در زمینه سایت‌های شبکه اجتماعی پژوهشی انجام شود، حداقل در بافت سازمانی، این سایت‌ها می‌توانند فرصت‌های مناسبی را در تأمین نیازهای اطلاعاتی ایجاد کنند و از این نظر می‌توانند برخی از اهداف سامانه‌های اطلاعاتی پژوهشی جاری را پوشش دهند.

- پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران. (۱۳۹۲). درباره پژوهشگاه. بازیابی از <http://irandoc.ac.ir/about-us/about-us.html>
- Alexa Internet Inc. (2014). Researchgate.net Site Info. Retrieved May 08, 2014, from <http://www.alexac.com/siteinfo/researchgate.net>
- Blümel, I., Dietze, S., Heller, L., Jäschke, R., & Mehlberg, M. (2014). The Quest for Research Information. *Procedia computer science*, 33, 253–260.
- Bittner, S., & Müller, A. (2011). Social networking tools and research information systems: Do they compete. *Webology*, 8(1), 1-8.
- Beucke, D. and et.al. (2014). Forschungsinformationssysteme in Hochschulen und Forschungseinrichtungen, Tech.rep. , DINI AG Forschungsinformationssysteme.
- Dawson, R. (2009). *Implementing Enterprise 2.0: A Practical Guide to Creating Business Value inside Organizations with Web Technologies*. San Francisco, CA: Advanced Human Technologies. Retrieved from http://implementingenterprise2.com/IE2_Sample_Chapter_2.pdf
- euroCRIS. (2010). CRIS concept and CRIS benefits. Retrieved 12 27, 2014, from euroCRIS: http://www.eurocris.org/Index.php?page=concepts_benefits&t=1
- Jeffery, K., & Asserson, A. (2009). Institutional repositories and current research information systems. *New Review of Information Networking*, 14(2), 71-83.
- Joerg, B. (2010). CERIF: the common European research information format model. *Data science journal*, 9(24), 24-31.
- Kim, W., Jeong, O.-R., & Lee, S.-W. (2010). On social Web sites. *Information Systems*, 35(2), 215–236.
- Lee, S. M., & Chen, L. (2011). An Integrative Research Framework for the Online Social Network Service. *Service Business*, 5(3), 259–276.
- Pinto, C. S., Simões, C., & Amaral, L. (2014). CERIF–Is the standard helping to improve CRIS?. *Procedia Computer Science*, 33, 80 – 85.
- Researchgate.net. (2014). ResearchGate, About us. Retrieved May 09, 2014, from <https://www.researchgate.net/about>
- Zahari, Z., & Pardede, E. (2012). Analysis of Success Factors in Social Networking Website Development. In M. Safar & K. Mahdi (Eds.), *Social Networking and Community Behavior Modeling: Qualitative and Quantitative Measures* (pp. 103–121). IGI Global.